حیزب‌و کۆمەڵگا:
لە گروپی فشارەوە بۆ حیزبێکی سیاسی

سەعید ئەحمەد لەفارسییەوە کردوویەتی بە کوردی

ئەم بابەتە بۆ یەکەمجار لە "انترسیونال"ی ژمارە ٢٩ی ئایاری ١٩٩٩دا بڵاوکراوەتەوە.

لەدرێژەی زنجیرە باسەکانی کۆمۆنیزمی کرێکاریدا، بە چەند بەشێك نووسراوی " حیزب‌و کۆمەڵگا: لە گروپی فشارەوە بۆ حیزبێکی سیاسی"ی منصور حکمت بڵاودەکەینەوە.
ئۆکتۆبەر

(٣ و کۆتایی)

حیزب‌و چین: پەیوەندی محەللی‌و پەیوەندی‌و کۆمەڵایەتی

کاری حیزب لەگەڵ کرێکاراندا چی بەسەردێت؟ هەڵبەتە کاری راستەوخۆو حزوریی حیزب لەگەڵ هەڵسووڕاوان‌و کۆڕوکۆمەڵو تۆڕە کرێکاریەکاندا بەشێکی هەمیشەیی کاری حیزبێکی کۆمۆنیستی‌یەو دەبێ هەمیشە مەشغوڵی بین. ئەمە ئەو جۆرە هەڵسووڕانەی نێو کرێکارانە کە هەم لەبارەیەوە زۆرمان وتووەو هەم لە بەڵگەنەویستەکانی هەڵسووڕانی رۆژانەی حیزبەو هەر لەپێناوی ئەمەدا رێکخراومان پێکهێناوە. جۆرێکی دیکەش لە کاری کرێکاری ئەوەیە کە ئیمکانی هەڵبژاردنی کۆمۆنیزم بۆ کرێکاران فەراهەم بکەیت. بەکرێکاران بڵێی ئەم جەنگە ئەبینن؟ دەتوانن لەم کێشمەکێشەدا کۆمۆنیزم هەڵبژێرن، کۆمۆنیزمی کرێکاری هێزێکی هەنوکەیی‌و مەوجودە. ئیتر جەنگ لەنێوان جەبهەی میللی‌و حیزبی تودەو لایەنگرانی پاشایەتی‌و ئیسلامدا نییە. ئەمە حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی‌یەو دەتوانن ئەو هەڵبژێرن. هەڵبژاردنی ئێوە تەنها لەنێو بازنەی حیزبەکانی چینی دەسەڵاتداردا نییە. ئەمە حیزبی خۆتانەو دەتوانن سبەینێ بچن بۆ سەنتەری شاری تاران، بۆ نووسینگەی حیزب‌و، پەیوەست بن بە حیزبەوەو بەمجۆرە لەگەڵ باقی کرێکارانی ئەندامی حیزبدا لە شوێنی ژیان‌و کارگەو شارەکەی خۆتاندا پەیوەست‌و یەکگرتوو بکرێن: دەتوانن هەر لەو رۆژەوە مەسئولییەت لەئەستۆ بگرن. هاوڕێیان، ئێمە دەمانەوێت مافی هەڵبژاردن بدەین بە کرێکاران. ئەگەر ئێمە لە کونا بین، کرێکار بۆچی دەبێ ئێمە هەڵبژێرێت؟ تروتسکیستەکان دەیان ساڵە خەریکی ئەوەن کە دۆڵمە بۆ پیکیتەکان ئەبەن‌و شانبەشانی کرێکاران بەدەستی پاسەوانەکان کوتەك ئەخۆن، کەچی هێشتا دەبینن کاتێك کرێکار بیر لە مەسەلەی دەسەڵات‌و دەوڵەت ئەکاتەوە لە کۆمەڵگادا، دیسانەوە بیر لە سۆسیال دیموکراسی ئەکاتەوە. چونکە حیزبی تروتسکیست خۆی نەخستۆتە ئەو جێوشوێنەی کە وەکو هێزێك لە کۆمەڵگادا لێوەشاوەیی ئەوەی هەبێت لەلایەن کرێکارەوە وەك ئامرازێکی دەخالەت لە مەسەلەی دەسەڵاتدا هەڵبژێردرێت‌و دەستەبژێری بکرێت. ئاخر دەبێ حیزبێك خۆی لە مەیدانی سیاسیدا حزوری هەبێت تا بکرێت تۆش هەڵیبژێرێت. بۆئەوەی ئەوە دەرك بکرێت کە ئەم رەوتە کارێکی لەدەست دێت‌و رێگای خۆی ئەزانێت. دەتوانێ هاوسەنگی هێزەکان بگۆڕێت. حیزبی ئێمە دەبێ لەئاستێکدا دەربکەوێت کە کرێکاری ئێرانی بتوانێ هەڵیبژێرێ. مەبەست ئەوە نییە کە لە هەڵبژاردندا دەنگی پێبدات. مەبەستم ئەوەیە کە کرێکار وەکو چینێك ئەم حیزبە هەڵبژێرێت‌و بڵێت من لەنێو ئەو ئەلتەرنەتیڤانەدا کە هەن لەگەڵ ئەم حیزبەدا دەڕۆم. بوعدێکی هەمیشەیی‌و لەپسان نەهاتووی هەڵسووڕانی ئێمە ئەوەیە کە پەوەندی‌یە کرێکاری‌یەکانمان جۆش بدەین. بوعدێکی دیکەی هەڵسووڕانمان ئەوەیە کە بەپانتایی کۆمەڵگاو لە کێشمەکێشی دەسەڵاتدا حیزب وەکو ئامرازێکی واقعی بخەینە بەردەستی چینی کرێکار تا بۆ یەکلایی‌کردنەوەی یەکجاریی کۆمەڵگا ئەم ئامرازە وەك حیزبی خۆی بەدەستەوە بگرێت. ئەگەر ئەمەی دووەمیان ئەنجام نەدەین، ئەوە لە ئەرکی کۆمۆنیستیی خۆماندا کەمتەرخەمی‌مان کردووە. چینی کرێکار چ گوناهێکی کردووە کە دەبێ تا ئەبەد سۆسیالیزم لە قاڵبی گروپە دە کەسی‌یەکانی "یەکێتی‌و خەبات لەرێگای دیفاع لە مافەکانی کرێکان"دا ببینێت‌و، حیزبەکانی چینە داراکانیش لەناوەڕاستی گۆڕەپانی سیاسی‌و سەرگەرمی یاریکردن بەچارەنووسی خۆیەوە ببینێت. دەبێ کۆتایی بەم دۆخە بهێنرێت، وە ئەمەش ئەو کۆمۆنیستانەی پێویستە کە تەقلیدو نەرێتی گۆشەگیریی‌و فیرقەسازیی‌و کەلتوری گروپی فشاری بنێنە لاوەو لەجەرگەی جەنگی دەسەڵاتی نێو کۆمەڵگادا دەرکەون.

وشەی کۆمۆنیزم‌و سۆسیالیزم بەتەنهایی‌و بەبێ هیچ روونکردنەوەیەك بۆ کرێکار زۆر موعتەبەرە. کرێکار بەشێوەیەکی غەریزیی‌و سروشتی لەکاتی شەڕێکی کۆمەڵایەتیدا بەدوای سۆسیالیستەکاندا دەگەڕێت. ئەمە بەشێکە لە نەرێتی چینی کرێکار. سۆسیالیزم خۆی بەرهەمی چینی کرێکارە، ئەوە بزووتنەوەکەی ئەوانە کە کۆمۆنیزمی بۆ جیهان بەرهەم هێناوە. لە هەر شوێنێکی جیهاندا، لە ئەرجەنتینەوە تا کۆریا، کاتێك کرێکاران کۆدەبنەوە، لەپێشەوە دەتوانی پێشداوەری ئەوە بکەیت کە ئەدەبیاتی مارکسیستی لەناویاندا دەگەڕێت‌و دەخوێنرێتەوە. ئێمە دەبێ حیزبێکی کۆمۆنیستی کرێکاری دروست بکەین کە لە کۆمەڵگادا، لە مەیدانی نەبەردی چینەکان لەسەر موقەدەراتی کۆمەڵگا، حزوری هەبێت‌و ببینرێت. نەك تەنها ناوێك بێت لە خوار راگەیاندنەکانی رێکخراو لە فلانە کۆڕوکۆمەڵدا. ئەمە ئەو نەبەردەیە کە ئەمڕۆ لەپێشمانە. حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری وەك حیزبێکی کرێکاری، حیزبێك کە لەسەر بناغەی ململانێ‌و مشتومڕە چارەنووسسازەکان لەسەر مارکسیزم‌و جیاکردنەوەی کۆمۆنیزمی کرێکاری لە کۆمۆنیزمی بۆرژوایی بیناکراوە، ئەمڕۆ گەیشتووەتە شوێنێك کە تەنها رێگای بەرەوپێشەوەچوونی بریتی‌یە لە دەرکی پەیوەندی نێوان حیزب‌و کۆمەڵگاو دەرکی مەقولەی میکانیزمە کۆمەڵایەتی‌یەکانی بەدەستەوە گرتنی دەسەڵات. مەبەستم لە بەدەستەوەگرتنی دەسەڵات پەلاماری رۆژی ئەخیر بۆسەر کۆشکی زستانەو پێکهێنانی دەوڵەت نییە، بەڵکو مەبەستم بەهێزبوون‌و برەوسەندنی حیزبە لە کۆمەڵگادا، بەشێوەیەك کە ببێتە یەکێك لە جەمسەرە گرنگەکانی ململانێی چینەکان لەسەر دەسەڵات. بەجۆرێك کە نەتوانن لەسەرووی ئەوەوە بەبێ حیسابکردن بۆ ئەو شتێك بەسەر کۆمەڵگادا بسەپێنن. ئەمە هەرئێستا دەستی پێکردووەو ئێمە دەرکەوتەکانی دەستپێکردنی ئەم پەوەندی‌یە کرێکاری‌یەکانمان جۆش بدەین. بوعدێکی دیکەی هەڵسووڕانمان ئەوەیە کە بەپانتایی کۆمەڵگاو لە کێشمەکێشی دەسەڵاتدا حیزب وەکو ئامرازێکی واقعی بخەینە بەردەستی چینی کرێکار تا بۆ یەکلایی‌کردنەوەی یەکجاریی کۆمەڵگا ئەم ئامرازە وەك حیزبی خۆی بەدەستەوە بگرێت. ئەگەر ئەمەی دووەمیان ئەنجام نەدەین، ئەوە لە ئەرکی کۆمۆنیستیی خۆماندا کەمتەرخەمی‌مان کردووە. چینی کرێکار چ گوناهێکی کردووە کە دەبێ تا ئەبەد سۆسیالیزم لە قاڵبی گروپە دە کەسی‌یەکانی "یەکێتی‌و خەبات لەرێگای دیفاع لە مافەکانی کرێکان"دا ببینێت‌و، حیزبەکانی چینە داراکانیش لەناوەڕاستی گۆڕەپانی سیاسی‌و سەرگەرمی یاریکردن بەچارەنووسی خۆیەوە ببینێت. دەبێ کۆتایی بەم دۆخە بهێنرێت، وە ئەمەش ئەو کۆمۆنیستانەی پێویستە کە تەقلیدو نەرێتی گۆشەگیریی‌و فیرقەسازیی‌و کەلتوری گروپی فشاری بنێنە لاوەو لەجەرگەی جەنگی دەسەڵاتی نێو کۆمەڵگادا دەرکەون.

وشەی کۆمۆنیزم‌و سۆسیالیزم بەتەنهایی‌و بەبێ هیچ روونکردنەوەیەك بۆ کرێکار زۆر موعتەبەرە. کرێکار بەشێوەیەکی غەریزیی‌و سروشتی لەکاتی شەڕێکی کۆمەڵایەتیدا بەدوای سۆسیالیستەکاندا دەگەڕێت. ئەمە بەشێکە لە نەرێتی چینی کرێکار. سۆسیالیزم خۆی بەرهەمی چینی کرێکارە، ئەوە بزووتنەوەکەی ئەوانە کە کۆمۆنیزمی بۆ جیهان بەرهەم هێناوە. لە هەر شوێنێکی جیهاندا، لە ئەرجەنتینەوە تا کۆریا، کاتێك کرێکاران کۆدەبنەوە، لەپێشەوە دەتوانی پێشداوەری ئەوە بکەیت کە ئەدەبیاتی مارکسیستی لەناویاندا دەگەڕێت‌و دەخوێنرێتەوە. ئێمە دەبێ حیزبێکی کۆمۆنیستی کرێکاری دروست بکەین کە لە کۆمەڵگادا، لە مەیدانی نەبەردی چینەکان لەسەر موقەدەراتی کۆمەڵگا، حزوری هەبێت‌و ببینرێت. نەك تەنها ناوێك بێت لە خوار راگەیاندنەکانی رێکخراو لە فلانە کۆڕوکۆمەڵدا. ئەمە ئەو نەبەردەیە کە ئەمڕۆ لەپێشمانە. حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری وەك حیزبێکی کرێکاری، حیزبێك کە لەسەر بناغەی ململانێ‌و مشتومڕە چارەنووسسازەکان لەسەر مارکسیزم‌و جیاکردنەوەی کۆمۆنیزمی کرێکاری لە کۆمۆنیزمی بۆرژوایی بیناکراوە، ئەمڕۆ گەیشتووەتە شوێنێك کە تەنها رێگای بەرەوپێشەوەچوونی بریتی‌یە لە دەرکی پەیوەندی نێوان حیزب‌و کۆمەڵگاو دەرکی مەقولەی میکانیزمە کۆمەڵایەتی‌یەکانی بەدەستەوە گرتنی دەسەڵات. مەبەستم لە بەدەستەوەگرتنی دەسەڵات پەلاماری رۆژی ئەخیر بۆسەر کۆشکی زستانەو پێکهێنانی دەوڵەت نییە، بەڵکو مەبەستم بەهێزبوون‌و برەوسەندنی حیزبە لە کۆمەڵگادا، بەشێوەیەك کە ببێتە یەکێك لە جەمسەرە گرنگەکانی ململانێی چینەکان لەسەر دەسەڵات. بەجۆرێك کە نەتوانن لەسەرووی ئەوەوە بەبێ حیسابکردن بۆ ئەو شتێك بەسەر کۆمەڵگادا بسەپێنن. ئەمە هەرئێستا دەستی پێکردووەو ئێمە دەرکەوتەکانی دەستپێکردنی ئەم رەوتە دەبینین‌و خۆتان دەبینن کە چەندە روو لەسەر لەپێشڕەویدایە.

هاوڕێیان، سەرکەوتن بەسەر بۆرژوازیدا دەبێ لە گۆڕەپانەکەی ئەودا ئەنجام بدرێت، ئێمە لە کۆنگرەی خۆماندا بەسەر هیچ کەسێکدا سەرناکەوین. دەسەڵاتی سیاسی لە ئۆردوگای خۆماندا بەدەست ناهێنین. بۆیە دەبێ بچینە گۆڕەپانی ئەوان، وە ئێستا خەریکین ئەڕۆین، ئێمە دەبێ خۆمان بۆ گێرانی ئەم دەورە ئامادە بکەین. ئێمە لە هەرکوێوە هاتبین، چ مرەوجی سیاسی بوویێتین‌و چ رابەری کرێکاری‌و چ پارتیزان، چ شاعیر چ نووسەر، ئێستا گەیشتووینەتە شوێنێك کە دەبێ کۆمەڵێك دەور لەئاستی کۆمەڵایەتیدا لەئەستۆ بگرین‌و بیانگێڕین. وە بەوێنەی شەخسییاتی زیندووی بزووتنەوەی سۆسیالیزم‌و کۆمۆنیزمی کرێکاری وڵاتێك دەربکەوین‌و قسەبکەین. لەگەڵ هەموو کۆمەڵگادا قسە بکەین.

حیزبی مارکسیستی- حیزبی کۆمەڵایەتی

ئێمە حیزبێکی مارکسیستی‌ین‌و لەم رەوتی پەرەسەندنەدا، وەکو هەر دیاردەیەك کە هێزی کێشکردنەکەی ئەودا بڕیارە بگاتە شوێنە زۆر دوورەکانیش، ناوکۆکەی مەرکەزیمان دەبێ زۆر پوختەو سەنگین بێت. لە کۆنگرەی دووەمدا ئاماژەم بۆئەوە کرد کە لەڕووی مێژووییەوە حیزبە چەپەکان کاتێك ویستوویانە کۆمەڵایەتی ببنەوەو لە ئاستێکی کۆمەڵایەتیدا دەربکەون، بەلای راستدا بایانداوەتەوە. ئەمەشیان بەو جۆرە پاساو کردووە کە کۆمەڵگا راستڕەوەو ئەگەر ئەمانیش دەنگیان بوویێت دەبێت بەلای راستدا بابدەنەوە. وە هەڵبەتە لەڕووی مێژووییەوە لەم کارەدا شکستیان خواردووە. رەنگە نوێنەرێك لە حیزبێکی رادیکاڵی چەپ بۆ دەورەیەك چووبێتە پەرلەمانەوە، بەڵام لەدەورەی دواتردا ئەو تاکە کەسەش فایلەکەیان ناوەتە بن دەستی‌و ناردویانەتەوە. ئێمە یەکێکین لەو پەنجەبژێرە رێکخراوە کۆمۆنیستی‌یانەی دوای بەلشەفییەکان کە دەیانەوێت بە رادیکالیزم‌و ماکزمالیزمەکەیان جەماوەری ببنەوە. رێکخراوێك کە رێك دەیەوێت ماکیزمالیزم‌و کۆمۆنیزم جەماوەری‌و کۆمەڵایەتی بکاتەوە. دەیەوێت ئامانجەکانی‌و بیرۆکەی شۆڕشی کۆمۆنیستی‌یەکەی ببات‌و جەماوەری‌و کۆمەڵایەتی بکاتەوە. دەیەوێت ئەوپەڕی قسەی خۆی لەبارەی دینەوە بکات بە قسەی کۆمەڵگا. ئێمە ئەو کەسانەین کە پێمان وایە دەبێ ئەم کۆمۆنیزمە کەم رەنگ نەکراوەیە جەماوەری‌و کۆمەڵایەتی بکەینەوە.

ئەم ئاسۆیە، دوو پرسیار دەخاتە بەردەمان. یەکەم ئەوەی کە ئایا کارێکی وەها ئیمکانی هەیە؟ کە بەبڕوای من تەجروبە ئەوەی سەلماندووە کە لە سەردەمی ئێمەدا هەر ئەم شێوازە شێوازێکی کارایە. کۆمەڵگای هاوچەرخ وەڵامی رادیکاڵ‌و ئینسانی رادیکاڵ‌و لەسازش نەهاتووی دەوێت. کەسانێك کە قسەی بنەڕەتی‌و بنچینەیی خۆیان دەڵێن‌و دەیانەوێت هاوبیران‌و هاورێبازانی خۆیان یەکگرتوو بکەن بۆئەوەی سەرلەبەری ئەم ئاسۆ رادیکاڵە وەدیبهێنن. کافی‌یە پێنج لەسەدی کۆمەڵگا قسەیان وەك ئێمە بێت بۆئەوەی سەرلەبەری دەسەڵات بگرین. کافی‌یە پێنج لەسەدی خەڵکی ئێران چالاکانە دیفاع لە حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری بکەن‌و ئەم حیزبە بەحیزبی خۆیان بزانن بۆئەوەی سەرتاپای ئەم وڵاتە بەدەستەوە بگرین. ئەوە گرنگ نییە کە بڵاوکراوە رێگەپێدراوو قانوونی‌یەکانی ئێران رووی خۆش بەئێمە نیشان نەدەن. ئەو مەملەکەتە لەسەدا شەست ئینسانی دژی دین‌و دژی خودای هەیە کە بەدەست رژێمی ئیسلامی‌یەوە چەقۆ گەیشتۆتە سەر ئیسقانیان وە هەموویان پشتیوانی سبەینێی ئێمەن، ئەوانەی کە بەدەست ئیسلامەوە ئەنالێنن ئێمەیان هەیە، ئەوانەی کە بەدەست نایەکسانیی ژن‌و پیاوەوە ئەنالێنن ئێمەیان هەیە، کەسانێك کە بەدەست شەرقی‌بوونی زاڵ بەسەر رژێم‌و ئۆپۆزسیۆنەکەیەوە ماندوو بوون، ئێمەیان هەیە. وە ئەوە مافی ئێمەیە کە ئێمەیان هەبێت. ئەم توێژانە ئەگەر ئێمە بە نوێنەری خۆیان بزانن بەمە ناسنامەی کرێکاری‌و کۆمۆنیستیی ئێمەیان بەلاڕێدا نەبردووە. کەسانێك هەن کە دەڵێن ئێمە بۆیە لەگەڵ ئێوەدا هاتووین چونکە قسەی دڵی لاوان ئەکەن. ئێمە بۆیە لەگەڵ ئێوەدا هاتووین چونکە قسەی دڵی ژنان ئەکەن. یان لەبەر ئەوەی باسی کەلتوورێکی مۆدێرنتر ئەکەن. یان لەبەرئەوەی لەبەرامبەر دیندا راوەستاونەتەوە. ئەمە هیچ خەوشێکی تیدا نییە. کەسانێك کە لەگەڵ ئێمەدا دێن بەهۆی ئەو دەورەوە لەگەڵمان دێن کە ئەو رۆژە لە کۆمەڵگادا دەیگێڕین. وە ئەگەر نەیگێڕین ئیتر لەگەڵ ئێمەدا نایەن‌و لەگەڵ ئەوانی دیکەدا ئەڕۆن کە ئەو دەورە ئەگێڕن. وەهیچ عەیبێکی تێدا نییە کە ئەمانە لەدەوری خۆمان کۆبکەینەوە. لەسەرەتاوە بڕیار وابوو کە چینی کرێکارو کۆمۆنیزمی کرێکاری وەکو ئاڵابەدەستی هەموو ئازادی‌و یەکسانییەك لە کۆمەڵگادا دەربکەون.

پرسیاری دووەم ئەوەیە کە ئەگەر ئەم هێزو خواست‌و مەیلانەمان لەدەوری خۆمان کۆکردەوە، چ زەمانەتێك هەیە کە نەبینە حیزبی ئەوان. تەنها نەبینە حیزبی ئەو کارانە. لێرەدایە کە دەبێ جەخت لەسەر ئەودیوی مەسەلەکە بکەین. ئەم حیزبە دەبێ بڕبڕەپشتێکی کۆمۆنیستی پابەندی هەبێت‌و ئەم بڕبڕەپشتە دەبێ هەمیشە گەشە بکات. رێگەم بدەن لێرەدا نەختێ بچمە سەر باسی ئەندام‌و کادر. من پێم وایە هەر کەسێك پێی خۆشە ببێتە ئەندامی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری دەبێ بتوانێ ببێتە ئەندام، فەرزی ئێمە لەسەر ئەوەیە کە هەموو ئینسانەکان بەشەرەفن، هەرکەسە خۆی دەزانێت کە بۆچی بووەتە ئەندام. بێگومان بۆچوون‌و سیاسەتەکانی حیزبی بەدڵ بووە. بەڵام دەبێت ئەم حیزبە توێژێك کادری هەبێت کە ئەم حیزبە رێنوێنی بکات. زیندوو رایبگرێ‌و بەرهەمی بهێنێتەوە، بەسەروکاری ئیشەکانیەوە بچێت، گەشەی پێبدات. کەسانێك کە هەموو ئەخشەکەیان لەلایە، هەموو باسەکەیان لەلایە، ئەوپەڕی ئاسۆکە ئەبینن‌و پابەندیی تیۆریکی‌و ئینتمای فیکری‌و بڕوایان بەئامانجەکەیان بەهێزو کامل بێت. ئەمە بوعدێکی ئەرکەکانی ئێمەیە کە نابێت پشت گوێ بخرێت. قسە لەسەر ئەوەیە کە ئێمە ٥٠٠ هەزار ئەندامان دەوێت‌و بۆ ئەم کارە پێویستمان بە دوو هەزار کادری بەتوانای کۆمۆنیست هەیەو دەبێ ئەمانە لەم حیزبەدا پەروەردە بکەین. سەرەنجام یەکێك لە کارەکانی کادری حیزب ئەوەیە کە ئەندامە باشەکان هەڵئەبژێرێت‌و کاریان لەسەر ئەکات، ماتریالیان ئەداتێ، قسەوباسیان لەگەڵ ئەکات‌و هەوڵ ئەدات پەروەردەیان بکات. مەقولەی حیزبی فراوانی کۆمەڵایەتی‌و حیزبی مارکسیستی بەبڕوای من ناکۆك نین لەگەڵ یەکتردا. ئێمە دەمانەوێت بیسەلمێنن کە ناکۆك نین، دەکرێ مارکسیست بیت، ماکزیمالیست بیت، تیئۆریك بیت، خوازیاری سەرلەبەری گۆڕانکاری سۆسیالیستی بیت‌و لە هەمانکاتدا حیزبێکی فراوانی کۆمەڵایەتیت هەبێت کە بە بچووکترین لێکچوون لەگەڵ ئارەزووەکانی خەڵکدا فراوان دەبێتەوە. رەنگە بڵێن کەسێك کە بۆ خواستەکانی لاوان لەگەڵ ئێمەدا هاتووە، کاتێك بە مەبەستەکەی خۆی بگات، ئیتر لەگەڵ ئێمەدا نامێنێتەوە. رەنگە وابێت، بەڵام تا ئەو رۆژەی کە لەگەڵ ئێمەدایە، ئێمە قازانجمان کردووە. پشتیوانەی چەند دەیەیی ئەم حیزبە لەڕووی فیکری‌و پراتیکی‌یەوە، ئەو ململانێیانەی کە چووەتە ناویانەوەو بە سەروچاوی خوێناوی‌یەوە لێیان هاتۆتە دەرەوە.. خەریکە پێمان دەڵێت کە ئەم حیزبە لەکوێ وەستاوە. ئێمە کۆمۆنیستین، وە ئەم کۆمۆنیزمە بەئەندازەی پێویست بەهێزە کە چەندین‌و چەند بەرابەری ئەوەی ئێستا بڕۆینە پێشەوە بەبێ هەست بە مەترسی‌و نیگەرانی کردن لە ئالودەبوون بە دنیای پیسی سیاسەت، بڕۆینە پێشەوەو هێز کۆبکەینەوە، وە ئەم هێز کۆکردنەوەیە ئەمڕۆ چارەنووسسازە.

ژیاندنەوەی کۆمۆنیزمی جیهانی

من سەبارەت بە رۆیشتنی حیزبی خۆمان بۆ ناو مەرکەزی جیهانی سیاسەت‌و مەرکەزی کۆمەڵگا قسەم کرد. بەڵام خاڵێکی دیکەیش بەبڕوای من چارەنووسسازە. ئەگەر کۆمۆنیزم لەئاستی جیهانیدا ئایندەیەکی هەبێت، ئەوا لەرێگەی ئەو حیزبانەوە دەبێت کە ئەم کارە ئەکەن. نەك لەرێگەی پەیوەندی گرتنی سکرتاریەت‌و پەیوەندی‌یە گشتی‌یەکانی ئێمە لەگەڵ هەڵسووڕاوانی بریتانی‌و ئەڵمانی‌و ئوسترالی‌و پرسینی رای ئەوان سەبارەت بە هەڵوێستەکانمان، هەڵبەتە ئەمەش کارێکی باش‌و پێویستە. بەڵام ئەگەر بڕیار بێت شتێك کۆمۆنیزم لەدنیادا زیندوو بکاتەوە تواناو لێوەشاوەیی دوو سێ حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری دنیایە کە لە وڵاتانێکدا بەئەندازەی پێویست ببنە هێز. ئەمە کۆمۆنیزم زیندوو ئەکاتەوە، تیۆری مارکسیزم زیندوو ئەکاتەوە، مانیفێست زیندوو ئەکاتەوە، کاپیتاڵ زیندوو ئەکاتەوە، ئەمە ئەرکی ئێمەو قەرزی بزووتنەوەی کۆمۆنیستی جیهانی‌یە لای ئێمە کە بەهێز ببین. ئەوەندە بەسە کە دوو ساڵ لە گۆشەیەکی جیهاندا دەسەڵاتمان بەدەست بێت. سەرکەوتنی ئێمە لەشەڕی دەسەڵاتدا، یان تەنانەت شکست دان‌و وەدەرنانی کۆنەپەرستی لە گۆشەیەکی ئەو مەملەکەتەدا، چاوی خەڵکی جیهان بەڕووی کۆمۆنیزمی کرێکاری‌و حیزبە سەرکەوتووەکەی هەڵئەهێنێ‌و ئەوسا ئێوە دەتوانن لەبارەی مارکس‌و لینین‌و ئەنتەرناسیۆنالی کۆمۆنیستی‌و مافی کرێکار لە جیهانی ئەمڕۆدا بۆ هەموو دنیا قسە بکەن. ئێمە، واتە ئەو حیزبانەی کە بتوانین لە کۆمەڵگادا ببینە دەسەڵاتێك، کۆمۆنیزم زیندوو ئەکەینەوە. ئەمە تەنها وەڵامی واقعی دوای هەرەسی بلۆکی رۆژهەڵاتە. وەڵامدانەوەکانی پاش هەرەسی بلۆکی رۆژهەڵات وەڵامدانەوەی تیۆریك نییە، وەڵامە تیۆری‌یەکانیمان پێشتر داوەتەوەو دابوویانەوە. وەڵامەکانی پاش هەرەسی بلۆکی رۆژهەڵات وەڵامی پراتیکین. پراتیکی بەمانای فراوانی وشەکە. وەڵامی واقعی ئێمە بە زیندووکردنەوەی کۆمۆنیزم، دوای رووداوی هەرەسی بلۆکی رۆژهەڵات، بەرپاکردنی ئەم ئالایەیە لە شوێنێك کە ژمارەیەکی ئەوەتۆ لە خەڵکی، بەدەنگدانەوەیەکی بەئەندازەی پێویست گەورەوە، تیایدا بن کە ئەم هەسارەیە سەرنجی بچێتە سەر ئێمەو سەرهەڵدانەوەی ئێمە. ئەم کارە لە ئێمە ئەوەشێتەوە، راستی‌یەکەی من نازانم چ حیزب گەلێکی دیکە لەدنیادا خەریکن ئەم کارە ئەکەن. بەڵام ئەوە دەبینم کە لە ئاستی وڵاتێکی وەکو ئێراندا ئێمە ئەم توانایەمان هەیە. ئەمە رێکخراوێکە کە ئەم توانایەی هەیە کە کارێکی ئیجابی لەو ئاستەدا کە من باسم کرد ئەنجام بدات. بەجۆرێك کە بزووتنەوەی کۆمۆنیستی بەشێوەیەکی گشتی ئاستێك بباتە سەرەوە.

ئەو ئەرکەی کە ئەمڕۆ لەبەردەمماندایە سوود وەرگرتنە لەم سەرمایە بیست ساڵەیە، لەم هەستە بیست ساڵەیە، لەم ئەزموونە بیست ساڵەیە، سوود وەرگرتنە لەم هێزانەی کە بەدرێژایی ئەم ساڵانە کۆبوونەتەوەو خاراوبوون بۆ ئەنجامدانی کارێك لەدەرەوەی بازنەی ئەم نەرێتەداو لەدەرەوەی ئەم مێژووە پەراوێزکەوتووەدا. کارێکی کاریگەر لە کۆمەڵگادا. وە ئەمە کارێکە کە ئێمە دەستمان پێکردووەو هەموومان پێی سەربەرزین.

بەڵام لە هەمانکاتدا ئێمە بەئەندازەی پێویست بەم قەڵەمڕەوانە ئاشنانین، پسپۆڕیمان نییە تیایاندا، شارەزای پێچوپەناکانی نین، دەبێ بەخێرایی فێری ببین‌و لە رەقیبەکانمان هۆشیارترو چالاکتر بین، داهێنەرتر بین. دنیایەك کار لەم رێگایەدا هەیەو دەمەوێ دواتر لەم دانیشتنەدا لەسەر ئەبعادە جیاجیاکانی هەڵوێستە بکەین.

ئەم بابەتە بۆ یەکەمجار لە "انترسیونال"ی ژمارە ٢٩ی ئایاری ١٩٩٩دا بڵاوکراوەتەوە.